

Cztery nowe wpisy na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: wtorek, 23, grudzień 2025 14:24

Alicja Cisowska

Odsłony: 655

Niedźwiedzie wielkanocne z Góry, procesja Bożego Ciała z tradycją dywanów kwiatowych w Skęczniewie, procesja emaus i turki w parafii Dobra oraz wykonywanie pisanek techniką drapaną - krasek z Krasnegostawu to nowe wpisy na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Tworzona od 2013 roku lista liczy już 122 pozycje dokumentujące żywe tradycje, zwyczaje i umiejętności przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Nowe wpisy na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego:

Niedźwiedzie wielkanocne z Góry (woj. wielkopolskie)

Zwyczaj o udokumentowanej historii, która sięga 1913 roku. W czasie świąt wielkanocnych przez wieś przechodzi korowód postaci: Baby, Dziada, dwóch Niedźwiedzi, Poganiaczy, Kominiarzy oraz Grajka. W Niedzielę Zmartwychwstania występuje „Stara Ekipa”, w Poniedziałek Wielkanocny natomiast „Młoda Ekipa” (nastolatki dopiero zdobywające doświadczenie i aspirujący do „Starej Ekipy”), dzięki czemu tradycja jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Postacie wyróżniają bogate kostiumy, w tym pracochłonne słomiane stroje Niedźwiedzi, przygotowywane kilka tygodni przed świętami. Korowód odwiedza domy mieszkańców i zbiera datki. Szczególną atrakcją jest „murzenie”, czyli brudzenie twarzy sadzą. Dla uczestników udział w pochodzie jest zaszczytem i elementem lokalnej tożsamości.

Procesja Bożego Ciała z tradycją dywanów kwiatowych w Skęczniewie (woj. wielkopolskie)

Zwyczaj układania dywanów kwiatowych w parafii pw. Świętej Trójcy w Skęczniewie powstał tuż po II wojnie światowej jako wyraz wdzięczności mieszkańców za ocalenie miejscowości. Rozwinął się dzięki ks. Karolowi Mendeli, który przywiózł inspiracje ze Spycimierza, oraz kolejnych duszpasterzy, wspierających i utrwalających tradycję.

Kilka dni przed uroczystością mieszkańcy gromadzą materiały, przygotowując kwiaty, trociny i wzory. W Boże Ciało cała społeczność (dzieci, dorośli i seniorzy) układa wielometrowe kompozycje z naturalnych materiałów, tworząc pasy o długości kilkuset metrów. Wzory mają charakter religijny, florystyczny i geometryczny, a ich wykonanie wymaga szczególnej precyzji i wspólnego wysiłku. Dla mieszkańców parafii Skęczniew to ważny element budowania poczucia wspólnoty, przekazywany młodszemu pokoleniu. Każdego roku udział w przygotowaniach oraz samym wydarzeniu traktowany jest jako zaszczyt i wyraz przywiązania do lokalnego dziedzictwa.

Procesja emaus i turki – straż Grobu Pańskiego w parafii Dobra (woj. wielkopolskie)

W parafii Narodzenia NMP w Dobrej od pokoleń kultywowane są unikatowe zwyczaje wielkanocne. Procesja Emaus wyrusza w Poniedziałek Wielkanocny o 5.30 rano, gromadząc mężczyzn w różnym wieku na 12-kilometrowej wędrowce wokół miejscowości. Pątnicy zatrzymują się przy osiemnastu krzyżach, wykonują symboliczne gesty, modlą się i śpiewają. Wydarzenie nawiązuje do ewangelicznej drogi uczniów do Emaus.

Drugim filarem wielkanocnych obchodów są Turki – Straż Grobu Pańskiego, działająca w Dobrej od 1882 roku. Formacja o wojskowym charakterze pełni rolę od Wielkiego Piątku do Zesłania Ducha Świętego, ubrana w charakterystyczne czerwone mundury wzorowane na umundurowaniu żołnierzy tureckich. Obecność Turków nadaje uroczystościom podniosły nastrój i stanowi nieodłączny element lokalnej tradycji.

Cztery nowe wpisy na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: wtorek, 23, grudzień 2025 14:24

Alicja Cisowska

Odśłony: 655

Umiejętność wykonywania pisanek techniką drapaną – krasek z Krasnegostawu i okolic (woj. lubelskie)

Kraski to tradycyjne pisanki tworzone poprzez ręczne wydrapywanie wzoru na jajach barwionych w odwarze z łupin cebuli, co nadaje im odcienie czerwieni, brązu i wiśni. Do wykonywania krasek używa się ostrych narzędzi – żyłek, nożyków czy skalpeli. Każdy etap pracy - od doboru jaj po precyzyjne drapanie - odbywa się ręcznie. Tradycja przekazywana jest w rodzinach i lokalnych społecznościach, gdzie zachowuje swój dawny kanon, jednocześnie pozwalając twórcom na indywidualne interpretacje. Wzory przedstawiają motywy geometryczne, solarne, roślinne i religijne, a ich płynne linie i kontrastowe zestawienie kolorów tworzą efekt o wyjątkowym, malarskim charakterze. Kraski pozostają jednym z najbardziej charakterystycznych przykładów lokalnego pisankarstwa w Polsce.

Więcej informacji na temat niematerialnego dziedzictwa kulturowego na stronie: niematerialne.nid.pl

Źródło: MKiDN